REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următorele
BIROURI de ANUNŢURĬ:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-riĭ de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 66. | Braşov, Sâmbătă 22 Martie (4 Aprilie). | 1903.

Rěscóla în Macedonia.

In decursul discusiunilor nesfêrşite asupra proiectelor militare în camera ungară, contrarii acestor proiecte au susţinut şi susţin constant, ca argument în favorul lor, că situaţiunea esterióră şi în deosebĭ cea din peninsula balcanică nu e aşa de ameninţătóre, încât sĕ reclame séu sĕ justifice o înmulţire a contingentului recruţilor.

Pe ce informaţiunĭ îşĭ baséză conducĕtorii obstrucţiunei maghiare acésta părere optimistă? Este sciut, că în diplomaţia austro-ungară Maghiarii sunt bine representaţĭ. Nu cumva de aicĭ derivă isvorul părerilor optimiste asupra situaţiei din afară?

Se pare în adevĕr, că diplomaţia monarchiei nóstre are o mare încredere în tăria înţelegerii şi a acţiunei comune de reformă austro-rusă şi că în cooperarea acestor două împĕrăţii, pentru pace, *status quo* în peninsula balcanică şi pentru susţinerea integrităţii teritoriale a Turciei, vede ea garanţia sigură în contra orĭ-căror complicaţiunĭ, ce le-ar provoca turburările şi rĕscóla în Macedonia şi în celelalte provincii turcescĭ din Balcanĭ.

Aşa reiese cel puţin din articolele ḑiarelor, carĭ primesc informaţiunĭ şi sunt inspirate de către oficiul de esterne de la Viena. Ḑiarele aceste sciu sĕ spună minunĭ despre hotărîrea tare, ce au luat'o Austro-Ungaria şi Rusia de a ţiné în frêu pe Bulgarĭ, pe revoluţionarii lor conaţionalĭ din Macedonia, şi pe toţĭ malcontenţii contrarĭ ai reformelor propuse de cele două puterĭ, împiedecând astfel isbucnirea unei conflagraţiunĭ rĕsboinice.

In tonul acesta cântă corul oficioşilor, dirigeat de contele Goluchowski, şi aḑĭ, când sosesc scirile cele mai neliniştitóre de pe câmpul rĕscólei în Balcanĭ. La Mitroviţa, aprópe de graniţele teritoriilor ocupate de Austro-Ungaria, se încinse o bătălie formală între Albanesĭ şi trupele turcescĭ. Consulul rusesc din Mitroviţa, care a intervenit cu multă energie pe lângă comandantul turcesc ca sĕ respingă cetele albanese, ce în numĕr de vr'o 8000 încunjuraseră orăşelul, a fost, cum s'asigură, rănit. Albunesii fură respinşĭ.

In acelaşĭ timp s'a dat în Macedonia o dovadă, că comitetele secrete pregătesc serios isbucnirea rĕscólei generale. Podul drumului de fer oriental de la Mustafa-paşa a fost în parte distrus printr'o esplosiune de dinamită şi printr'asta s'a întrerupt pentru óre-care timp comunicaţiunea Europei apusene cu Constantinopole.

Ḑilnic sosesc scirĭ alarmante din Macedonia. pe carĭ întréga pressă le înregistréză sub rubrica „rĕscóla în Macedonia“.

Bate la ochĭ, că, paralel cu oficioşii austro-ungarĭ, şi ḑiarele oficióse din Petersburg nu vorbesc decât de firma hotărîre a Rusiei de a nu da nicĭ cel mai mic sprijin, nicĭ cea mai mică încurajare revoluţionarilor macedonenĭ şi de a apĕra în unire cu Austro-Ungaria *status quo*, stăruind numai pentru realisarea reformelor propuse Turciei.

Ba „Novoie Vremia“ secundată de fóia oficială „Journal de St. Petersbourg“ merge până a desavua şi purtarea pressei francese, care, ḑice, încurajéză prea mult pe Bulgarĭ şi critică proiectul de reforme russo-austriac ca necorĕspunḑĕtor.

Mai ḑice fóia ruséscă, că prin acea atitudine a pressei francese se lăţesce credinţa între Bulgarĭ, că Rusia se ţine reservată numai deocamdată, dér că în adevĕr ea ar sta la spatele Franciei. Acésta nu ar voi'o însĕ Ruşii.

Reproşele, ce le fac oficioşii ruşĭ Francesilor, sĕ fie óre sincere? Pressa englesă susţine morţiş, că Rusia n'are planurĭ curate, că „marile probleme“ ale ei în Balcanĭ ea ar umbla sĕ le resolve prrintr'un joc dublu.

„Séu că Rusia se va folosi în ascuns de comitetele revoluţionare, condamnându-le în faţa lumei, séu că îşi va urmări planurile sale proprii, indepent de ajutorul Bulgarilor, dér ea în tot casul la pace nu ţintesce“. — Aşa caracteriséză unul din marile ḑiare din Londra acţiunea Rusiei.

Cine va mai puté afirma după tóte aceste serios şi în consciinţă, că nu ameninţă din afară nicĭ un pericul, şi că decĭ putem sĕ demonstrăm în linişte mai departe pentru o „armată maghiară independentă?“

România şi cestiunea balcanică, In diarul *„La Roumanie“* a apărut un articol interesant, care sub titlul: *„Cestiunea balcanilor“* a apărut şi în revista englesă *„Monthli Review“*.

In acest articol d-l Take *Ionescu* esaminéză eventualitatea unei schimbărĭ a hărţei peninsulei balcanice şi susţine ideia, că în urma greşelei făcută de către guvernanţii de la 1878 de a nu fi acceptat compensaţiunea importantă ce ni-s'a oferit atuncĭ, adecă o parte din Bulgaria dimpreună cu linia Rusciuk-Varna, România nu póte admite nicĭ o sporire teritorială pentru Serbia şi Bulgaria.

Articolul sfêrşesce aşa:

„Astfel interesul României, este ca pe cât posibil, Turcia sĕ fie menţinută, ér situaţia actuală îmbunătăţită treptat, decât sĕ se dea o soluţiune radicală care fatalmente va provoca un conflict la care îĭ va fi peste putinţă României sĕ nu ia parte.

„Cât despre o eventuală federaţiune, nimenĭ n'ar primi-o mai bine ca România care negreşit va juca rolul de *prima inter pares*.

Marinimia Ţarului. Pentru ca ţĕranii ruşĭ sĕ simtă şi sĕ pricépă efectele manifestului Ţarului, un ucaz nou a fost dat, prin care au fost anulate datoriile de birurĭ din trecut, datorite de ţĕranĭ, în sumă de *111 milióne ruble.* Osebit guvernul a luat asupră-şĭ şi plata datoriei ţĕrănescĭ de *trei-decĭ de milióne de ruble,* către marii agricultorĭ. S'a desfiinţat obligaţia locuitorilor de la ţĕră d'a garanta cu persóna lor plata dărilor către comune. O aşa reformă, credem şi noi, că vor pricepe-o ţĕranii.

Coloman Szell despre situaţiune.

Ministrul-president Coloman *Szell* a luat cuvêntul şi în şedinţa de alaltăerĭ a comisiunei financiare a dietei, în care s'a continuat şi s'a încheiat desbaterea asupra proiectului de indemnitate. El a făcut declaraţiunĭ importante asupra situaţiunei actuale politice din Ungaria.

Col. *Szell* spune, că cestiunea militară stă din Noemvrie înaintea parlamentului, după ce timp îndelungat a fost desbătută în comisiunea financiară. Prima indemnitate a fost obstruată timp de şése sĕptĕmânĭ. Guvernul s'a aflat prin urmare într'o situaţie silită, când s'a început desbaterea proiectelor militare. S'a vorbit despre o descurcătură. Lucrul stă aşa, că guvernul *consideră de absolut necesare proiectele militare,* fiind-că nu vré sĕ decreteze inferioritatea armatei. In urma acésta singura cale pentru guvern este de a-şĭ da silinţa sĕ ridice la valóre de lege proiectele.

Oposiţia nu pórtă lupta contra unui guvern volnic, şi décă totuşĭ face obstrucţie şi în contra indemnităţii, atuncĭ ea nu

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Amintiri.

De T. T. Burada.

Cum am descoperit inscripţia lui Stefan-cel-mare de la biserica Sf. Ioan din Vaslui.

In anul 1882, ministeriul cultelor şi instrucţiunei publice, gândindu-se la restaurarea şi repararea principalelor monastirĭ şi bisericĭ din ţéră, fiind-că multe din ele începuse a se ruina, numi mai multe comisiunĭ, carĭ sĕ méргă la faţa locului şi sĕ cerceteze cu de-amĕruntul însemnătatea istorică şi artistică a acelor monastirĭ şi bisericĭ, arătând pe acele ce ar trebui reparate séu restaurate.

Pentru biserica sf Ioan din Vaslui a fost însărcinat D. Neculai Ionescu, fostul meu profesor de istorie la Academia Mihailénă. Acesta a şi făcut un memoriu despre neapărata trebuinţă ce este de a se repara acea biserică, în vederea interesului istoric şi al desvoltărei architecturei la noi; n'a găsit însĕ piétra cu inscripţiunea lui Stefan-cel-mare, care sĕ ne mărturiséscă, că acesta a zidit acea biserică.

In anul 1882. pe la începutul lunei lui Decemvrie, aflându-mĕ în Vaslui, ca preşedinte curţii cu juraţĭ, şi sciind din cronicarĭ, că Stefan-cel-mare este acela ce a zidit biserica sf. Ioan din Vaslui, şi că astăḑĭ piétra cu inscripţiunea acestui voevod nu se mai află în zidul bisericei, m'am hotărît ca sĕ o caut, fiind convins, că ea se află ascunsă undeva sub tencuială.

In acest scop decĭ, Sâmbătă 4 Decemvrie 1882, după-ce terminasem de judecat procesele curţii cu juraţĭ, m'am dus la părintele Jijie, preotul acelei bisericĭ, pe care nu-l cunosceam, şi făcêndu-i cunoscinţă, l'am rugat sĕ-mĭ dea cheia de la biserica sf. Ioan, ca sĕ vĕd şi eu acea biserică, zidită de Ştefan-cel-mare, şi sĕ mĕ însoţéscă şi sfinţia sa décă póte.

Părintele Jijie care dorea mult sĕ facă cunoscinţă cu mine, s'a oferit cu cea mai mare plăcere, ca sĕ mĕ însoţéscă. După-ce am esaminat cu de-amĕruntul, şi cu mare luare aminte acea biserică, stând cât-va timp pe gândurĭ, m'am întors la preot. — căruia nu-i spusesem nimic despre cercetările ce aveam de gând sĕ fac, — şi i-am spus.

Părinte, poimâne, Lunĭ în 6 Decemvrie, e sĕrbătórea sf. Nicolai, sfinţia vóstră aveţĭ sĕ slujiţĭ, am sĕ vin şi eu, sĕ ascult sf-ta liturghie, dér vĕ rog părinte, după-ce veţĭ mântuì slujba, sĕ mai rĕmâneţĭ puţin în biserică cu mine, pregătind ca sĕ aveţĭ la îndemână aicĭ în biserică, un *cuiŭ lung şi subţire, un ciocan* şi *o perie de cai.*

— Cum aţĭ ḑis domnule preşedinte, mĕ întrebă preotul.

— *Un cuiŭ lung şi subţire* şi *o perie de cai,* îi spuseiŭ, dér ar fi şi mai bine încă, déca pe lângă tóte aceste aţĭ puté sĕ-mĭ mai aduceţĭ şi o săcélă.

Preotul nedumerit despre cele ce-i cerusem, mĕ întrebă érăşĭ:

— Dér ce vĕ trebuesc tóte aceste, şi tocmai în biserică, domnule preşedinte?

Eu preocupat de săpăturile ce aveam de gând sĕ fac în zidul bisericei, pentru căutarea pisaniei lui Ştefan-cel-mare, m'am întors către preot, şi uitându-mĕ lung la el fără sĕ-i rĕspund la întrebarea ce-mĭ făcea, l'am rugat din nou, sĕ-mĭ aducă tóte aceste în biserică, căcĭ în biserică aveam nevoie de ele, mai ales de ciocan şi de cuiŭ.

Preotul care nu mĕ vĕḑuse nicĭodată până atuncĭ, şi *nicĭ mĕ cunescea,* se pusese pe gândurĭ, şi de sigur că în mintea lui, îşĭ ḑicea, că preşedintelui curţii cu juraţĭ îi lipsesce ceva.

— Ne-am înţeles părinte, îi spuseiŭ, nu-i aşa că pe mâne voiŭ avé tot ceea ce v'am cerut, căcĭ am mare nevoie, aşa-dér sĕ ne vedem cu bine pe Lunĭ diminéţa la biserică, şi m'am dus, amintindu-i încă odată mai ales de ciocan şi de cuiŭ.

Preotul după-ce se duse acasă, stătea pe gândurĭ nedumerit, întrebându-se, că ce are sĕ facă preşedintele juraţilor cu tóte aceste unelte.

A treia ḑi Lunĭ 6 Decemvrie, m'am şi dus de diminéţă la biserică, şi după terminarea sf. liturghii, am întrebat pe preot, décă a adus în biserică ciocanul, cuiul şi celelalte lucrurĭ. Sfinţia sa mi-a spus că le are tóte la îndemână.

După-ce tot poporul eşi din biserică am spus dascălilor sĕ se ducă şi ei pe acasă. Remâind numai eu singur cu preotul şi închiḑênd uşa la biserică cu zăvorul, am cerut preotului sĕ-mĭ dea degrabă ciocanul şi cuiul.

Preotul veḑênd tóte cele ce se petrec, şi rĕmâind numai el singur în biserică, fără dascălĭ, începuse a se îngălbeni

împiedecă un rĕu, ci *împiedecă menținerea stării legale.* Reiese de aici, că rĕspunderea cade esclusiv în sarcina oposiției. Ordinea desbaterei parlamentare nu póte s'o dirigeze minoritatea, căcĭ décă ar diregea-o, atuncĭ guvernul şi majoritatea ar abdica.

Susţineţĭ, că naţiunea s'a declarat. Dér naţiunea se declară în parlament pe cale legală. Noi ţinem, că naţiunea este cu noi, fiind-că nouĕ ni-a dat majoritatea. Orĭ cât aţĭ afirma, că este îndreptăţită resistenţa ce o faceţĭ proiectelor militare, totuşĭ n'aţĭ puté sĕ susţineţĭ, că e justificată *starea ilegală, care ar urma, décă veţi face obstrucţie contra indemnităţii.*

Proiectele militare nu pot sĕ fie retrase, fiind-că ele sunt chemate a umplé o lacună. Nu este vorba aicĭ de amestecul unei mânĭ nevĕdute, căcĭ nimic nu se póte octroia.

*

Asupra declaraţiunilor lui Coloman Szell se pronunţă „Budapesti Hirlap" într'un prim articol pe care-l încheie aşa:

„Naţiunea maghiară n'are adĭ altă putere, decât legea şi constituţia. In timpul absolutismului am arătat ce putere mare este acésta. Ei bine, décă vom provoca noi starea în afară de lege şi constituţie, vom da prin acésta o pildă şi vom arăta drumul acelora, cărora de loc nu li-e scumpă constituţia şi libertatea nóstră. Ce-i pasă lumii de acéstă constituţie? Noi însĕ nu vom trăi, décă fără ea ar trebui sĕ trăim".

Bismarck şi Românii.

In actul diplomatic emanat de la Bismarck la anul 1883 şi cetit de Bülow în rĕspunsul, ce l'a dat mai deunădĭ deputatului Hasse în Reichstag, era vorba şi de *Valahĭ.*

Bismarck dă ordin consulului general german Thielau din Budapesta, sĕ lumineze pe ministrul Tréfort, că e o concepţie de judecător de ocol (era pe aci sĕ dică: de băcan) a face dreptate (séu mai bine nedreptate) de o potrivă tuturor naţionalităţilor. Concepţia diplomatului şi politicianului adevĕrat, după Bismarck, este a menaja pe unii, cu carĭ credĭ că ai interese comune, şi a asupri pe alţii, cu carĭ nu ai acele interese comune. Intre cei dintâiŭ sunt, după părerea lui Bismarck, Nemţii, cu carĭ Ungurii au comunitate de interese, între cei din urmă Slavii şi nu înţelegem, de ce Bismarck îi pune şi pe Românĭ alăturea de Slavĭ...

La 1883 România era deja regat şi armata română dovedise la Plevna, ce póte. Imposibil sĕ nu fi fost luminat Bismarck la acea epocă asupra calităţilor şi rolului Românilor, ca rassă, în politica universală, şi totuşĭ vedem, că în ordinul sĕu adresat lui Thielau îi pune pe o linie cu Slavii, de către carĭ se scie, că şi Românii sunt de-opotrivă ameninţaţĭ ca şi alte rasse neslave.

Luăm în mână tomul IV al memoriilor regelui Carol (Aus dem Leben König Karls von Rumänien, IV Band Stuttgart 1900. Cotta) şi resfoim descrierea evenimentelor ce se cuprind acolo cu deosebire relativ la congresul din Berlin şi la cele întêmplate după congres. Ei bine, Bismarck a avut un rol atât de odios în aceste evenimente în ceea ce privesce România, încât rĕmâi uimit. Informat, şi stăpânit aşa dicênd, de jidovul *Bleichroeder*, el a fost cel mai încăpăţinat în a nu recunósce independenţa României şi putem dice, numai din causa lui s'a amânat acéstă recunóscere după congres (1878) încă sprópe doi anĭ, adecă până în primăvara anului 1880.

Reproducem la întêmplare câteva escerpte relative la Bismarck şi România, din carĭ se va vedé, că ura manifestată faţă cu „Valahii" din Ungaria la 1883, nu era decât o ură derivată din aversiunea, ce o manifestase cu 4—5 anĭ înainte faţă cu fraţii acestora pe peste Carpaţĭ.

La diua de 19 Iunie (1 Iulie) 1878 memoriile raportéză despre o scrisóre a lui Ioan *Brătianu* adresată din Berlin lui C. A. *Rosetti* şi care scrisóre fù comunicată de acesta principelui Carol.

„Englesii, dice Brătianu, ne-au sacrificat deja cu ocasiunea protocolului din Londra...

„Andrassy, de când a sosit aicĭ, n'a făcut alta, de cât ne-a asigurat că el pentru Basarabia nu va începe rĕsboiŭ, şi că noi ne-am face de rîs décă ne-am împotrivi decisiunilor congresului...

„Ce fel de limbagiŭ pórtă Gorciakov faţă cu noi, e de prisos s'o mai spun.

Waddington (repres. Franţei împreună cu contele St. Vallier — Red.) ne-a spus, că el este înainte de tóte om practic şi sĕ fim şi noi aşa, adecă sĕ căutăm a căpăta o despăgubire cât se póte de mare.

Corti (representantul Italiei, alăturea cu de Launay. — Red.) a fost aprópe brusc cu noi şi numai erĭ, după ce i-am făcut unele observaţiunĭ, a fost ceva mai blând, nu în promisiunĭ, ci numai în formele vorbirei lui.

Bismarck este stăpânul absolut al situaţiei...

La 26 Februarie (10 Martie) 1879 găsim în memorii următórele:

Deórece guvernul german n'are momentan representant în Bucurescĭ, principele *Bismarck* adreséză prin representantul Vienei cabinetului român întrebarea: *Când se va regula cestiunea evreiéscă?...* Contele Andrassy, care transmite întrebarea Germaniei, dă şi din partea sa sfatul, ca sĕ ne gândim sincer la restabilirea *egalităţii civile* a tuturor confesiunilor, apoi se va calma şi indisposiţia Germaniei. — Principele Carol însĕ se simte ofensat, că *Bismarck* desconsideră pe agentul diplomatic român din Berlin, par-că nicĭ n'ar esista.

Intr'o scrisóre, pe care principele Carol o adreséză tatălui sĕu cu data de 3/15 Aprilie 1879 se dic următórele:

„Principele *Bismarck* este acela, care stăruie pe lângă marile puterĭ sĕ nu între cu noi în legăturĭ diplomatice, pe când pentru recunóscerea Serbiei s'a luat iniţiativa tocmai din Berlin, cu observaţia, că trebue sĕ se marcheze deosebirea între o ţéră, care îşĭ îndeplinesce datoriile şi între alta, care caută a le ocoli... chestiunea jidovéscă şi rescumpĕrarea căilor ferate sunt cele două prombleme marĭ, carĭ abia se pot resolva în acelaşĭ timp. In ambele aceste afacerĭ se valoréză *influenţa lui Bleichroeder*".

Cu data de 14/26 Aprilie 1879 principele Carl Anton scrie fiului sĕu:

„*Bleichroeder* este o putere financiară, care face bune servicii lui *Bismark*."

La 20 Iunie (2 Iulie) 1879 principele Carol scrie tatălui sĕu între altele:

„In Berlin sunt decişĭ în casul unei soluţiunĭ nemulţămitóre (a chestiunei jidovescĭ) a interveni prin o notă colectivă, care sĕ ne prescrie, carĭ drepturĭ sĕ le acordăm jidovilor. O asemenea mĕsură însĕ ar provoca mare iritaţie în ţéră şi ar înteţi încă resistenţa, ceea ce ar fi o mare primejdie pentru ţeră, abstrăgênd de la umilirea inherentă acestei mĕsurĭ. Ne întrebăm, óre după intervenţiune va urma şi execuţiunea şi în ce ar consta acésta?... Nicĭ-odată n'a stat ţera în faţa unei probleme şi a unei crise mai seriose, prin care tot ce s'a dobêndit pe câmpul de rĕsboiŭ, póte sĕ fie perdut..."

„Italia se mulţumesce cu ştergerea articolului 7 din constituţie, Anglia cu naturalisarea câtorva jidovĭ, Waddington cere o soluţie radicală, ér în *Berlin* stărue încă şi — pentru rescumpĕrarea căilor ferate în condiţiunile bancherilor de acolo! Nicĭ décă am regula în mod mulţămitor chestiunea jidovéscă, tot nu ni-s'ar schimba relaţiile cu Germania: *cancelarul german este contra nóstră şi totă bunăvoinţa împĕratului german nu ne folosesce nimica faţă cu dénsul...*"

(Va urma.)

Cestiunea macedonénă.

„Mesagerul guvernului" rusesc publică raportul consulului rusesc din Bitolia asupra evenimentelor întîmplate în intervalul de la 25 Februarie până la 9 Martie curent st. n.

Acest raport sună astfel:

In urma instrucţiunilor d-lui Zinoview consulatul a informat în mod oficial pe creştinii din Bitolia, că guvernul rusesc condamnă cu severitate procedeurile comitetelor macedonene şi nu va acorda nicĭ o protecţiune acelora, carĭ iau parte la disordine. Aceeaşĭ declaraţiune a fost adresată membrilor comitetelor macedonene cu ordinul de a înceta orĭ şi ce acţiune criminală. Acéstă declaraţiune a a consulatului a provocat marea nemulţumire a şefilor mişcărei revoluţionare. reformele acceptate de guvernul otoman şi în curs de execuţiune nu sunt suficiente pentru aceştia, ei dorind o autonomie pentru cele trei vilaete, carĭ le-ar putea procura funcţiunĭ bine plătite în administraţiune. Şefii au trimes în ultimele dile un delegat la consulat pentru a declara, că nu pot sĕ-şĭ concedieze bandele, cât timp reformele nu sunt esecutate şi nu şĭ-au produs efectele lor. In acéstă aşteptare, bandele se completéză şi activitatea lor sporesce; acéstă crescere a agitaţiunei lor coincide cu sosirea la Bitolia a noului agent comercial bulgar, ceea ce a provocat sgomotul, că Bulgaria ar participa la acţiunea comitetelor, dér că voesce tot de odată sĕ arate, că centrul acţiunei revoluţionare este în afară de frontierele Bulgariei.

„Mesagerul guvernului" publică şi depeşa consulului din Ueskueb cu data de 27 Martie prin care arată, că disordinile din vilaetul Kossowo sporesc. Centrul acestei agitaţiunĭ este în oraşele Ichtep, Prilep, Kichew şi Kotchau. Imprejurul acestor oraşe apar numeróse bande compuse fie care din câte o sută şi mai mulţĭ individĭ, printre carĭ mulţĭ învĕţătorĭ şi locuitorĭ din oraşe. Ele îşĭ propun de a arunca în aer casarma din Ichtep şi de a întrerupe comunicaţiunea telegrafică şi pe calea ferată. Sunt aşteptaţĭ în aceste centre mulţĭ ofiţerĭ din Bulgaria. Ţĕranii sunt siliţĭ prin ameninţărĭ de a da parale şi de a pregăti provisiunĭ în vederea revoluţiunei din primăvară. Comitetele revoluţionare ţin secret de populaţiune comunicaţiunea consulatului rusesc, că Rusia desaprobă acţiunea comitetelor şi refusul sĕu de a acorda vre-o protecţiune acelora, carĭ participă la disordine.

In diua de 24 Martie s'a presentat la consulatul rusesc o deputaţiune cerênd informaţiunĭ, décă asigurările şefilor comitetelor revoluţionare sunt adevĕrate, că revoluţia s'ar fi început după ordinul Rusiei. Deputaţiunea a declarat tot deodată că populaţiunea va face cu totă antipatia sa contra comitetelor, tot ce Rusia doresce; cere numai protecţiune pentru femei şi copii. Acest fapt probéză că mişcarea este provocată în mod artificial şi nu găsesce un ecou în massele poporului. Comitetele se dedau la fel de fel de atrocităţĭ în contra Turcilor pentru a provoca exasperarea lor în contra creştinilor.

„Politische Correspondenz" crede a sci, că guvernul rusesc a adresat guvernului bulgar o nouă notă povăţuitóre în privinţa chestiunei macedonene.

Nota relevă, că executarea reformelor în acea provincie este împiedecată prin

---

de frică, şi rĕmase înmărmurit tot retrăgêndu-se spre uşă, gata ca la orĭ-ce întêmplare sĕ o pótă rupe de fugă.

— Părinte! înainte de a-mĭ da ciocanul şi cuiul, ia spune-mĭ unde e masa de pus pomenele?

Când preotul aude că-l întreb sĕ-mĭ spue unde e masa de pus pomenele, s'a uitat lung la mine, şi nesciind ce însémnă acéstă întrebare, pe care sfinţia sa nu o găsi nicĭ decum la locul ei, rĕspunse cu ingaimală, aicĭ e masa d-le preşedinte. După-ce am vĕdut masa, m'am întors către preot şi i-am spus: bun! bun de tot părinte! acuma ia ajutaţi-mĭ sĕ ridicăm masa şi sĕ o ducem în pridvor lângă uşă în dreptul sf. Ioan.

Preotul cu frica în spete speriat, apucă masa şi ridicându-o împreună cu mine, o aducem în pridvor, după aceea i-am cerut sĕ-mĭ dee un scaun de lemn, séu décă n'are scaun, sĕ-mĭ dee scaunul acela sfredelit în care se pun lumînările ce se aprind la icóna hramului bisericii.

Preotul îmĭ aduce şi acel scaun, pe care luându-l din mână cu repediciune, îl pun pe masă, şi apoi luând ciocanul şi cuiul în mână, sar iute de pe masă pe scaun, şi punênd cuiul în fruntea sfântului Ioan, ridic ciocanul ca sĕ bortilesc sfântul. Când a vĕdut preotul, că ridic ciocanul şi mĕ răstesc la sfânt, care era zugrăvit d'asupra uşii pridvorului, punêndu-i şi cuiul în frunte spre a-l borteli, spaima preotului ajunse la culme, şi începù a striga:

— Ce faceţĭ domnule preşedinte, pentru ce vĕ bateţĭ joc de sfânt, ce v'a făcut ca sĕ-l borteliţĭ?

Eu nu bag sémă de loc la strigătele preotului, ci urmez înainte cu ciocănitul în obrazul sfântului, şi după-ce l'am bortelit în mai multe locurĭ, vĕdênd că cuiul nu întră între cărămidĭ în tencuélă, şi sună a sec peste tot, aceea ce dovedea că sub tencuélă era piétră şi nu zid, am strigat, cu glas tare:

— Părinte Jijie, uită-te am găsit!

Preotul speriat, îmĭ spuse, dér ce ai găsit, domnule preşedinte, nu sciu, póte că ai găsit ceva, dér eu nu vĕd nimica.

— Nu vedĭ nimică? dér aştéptă puţin că ai sĕ vedĭ, şi din ce în ce bocăneam şi mai tare în sfânt.

— Sĕrăcuţu' de mine strigă preotul, în ce bucluc m'aţĭ băgat, cine are sĕ drégă acuma sfântul?

— Nu trebue dres părinte Jijie, am sĕ-l dau jos de istov, sĕ nu mai rĕmâie nimica din el, şi acuma ia dăm săcéla şi peria.

Preotul nedumerit de ceea ce făceam îmĭ dădù săcéla şi peria, şi începui mai întâiŭ a sacela sfântul, şi apoi a-l peria, prin locul pe unde stricasem tencuiala.

— Acum suete părinte pe masă şi vedĭ ce am găsit.

Preotul se sui şi vĕdù pe icĭ pe colo câte o slovă eşind la ivélă. După aceea împreună cu sfinţia sa, am muncit tótă diua, până ce am dat jos tótă tencuiala, descoperind astfel piétra cu inscripţia lui Stefan-cel-mare.

Când vĕdù preotul piétra cu litere slavonescĭ eşite din ciocan, care stătea acoperită sub tencuélă, Dumnedeu scie de când, a strigat: Mare minune şi asta domnule preşedinte, ca cum v'a tăiat capul ca sĕ căutaţĭ piétra în locul acela. Câţĭ au cercetat acéstă biserică şi la nimenea nu le-a trecut prin minte, că acolo vor găsi vre-o piétră. Minunat lucru aţĭ făcut domnule preşedinte!

După aceea am cetit acea inscripţiune scrisă în slavonesce, care e în următórea cuprindere:

† Io Stefan voevoda bojieiu milostiiu gospodar zemli moldavskoĭ sîn Bogdana voevodă săzda săi hram vă imĕa usiecnovenie cestnîia glavă sviatago i slavnago proroca i predtecia i crestitelia Ioana, nacias vâ lieto 6998 mieseţa April 27 i savrâşis togoje lieta Septemv. 20.*)

In traducere:

„Ioan Ştefan voevod cu mila lui Dumnedeu Domnitor ţĕrii Moldovei, fiiul lui Bogdan voevod, a zidit acéstă biserică în numele tăerii cinstitului cap al sfântului şi slăvitului proroc, înainte mergător şi botezător Ioan, a început'o în anul 6998 luna April 27, şi a sĕvîrşit'o în acelaşĭ an Sept. 20". (1490).

A doua di svonindu-se prin oraş despre cele ce făcusem, multă lume s'a grăbit sĕ se ducă sĕ vadă piétra, pe care o scoseserăm la ivélă, ce stătea ascunsă sub tencuiéla de atâţia amar de anĭ, şi care mărturisea că Ştefan-cel-mare eroul Moldovei, a zidit biserica s-tului Ioan din Vaslui. („Arhiva".)

*) Despre descoperirea acestei inscripţiunĭ, vedĭ: Notiţe istorice şi arheologice de Melhisedec episcopul Romanului, Bucurescĭ, 1885, pag. 133, şi a mea scriere: Biserica sf. Ioan din Vaslui, în Revista pentru istorie, arheologie şi filologie. Red. Gr. Tocilescu, Bucurescĭ 1883, an. I, vol. I.

uneltirile comitetelor macedonene revoluționare și apoi adaugă, că întrégă rĕspundere a urmărilor ar cădé asupra Bulgariei în cas când principatul cu tóte avertismentele reiterate, ar sprijini disordinele în Balcanĭ.

Nota conchide declarând, că guvernul rusesc se menține în punctul sĕu de vedere deja expus prin comunicatul publicat în „Monitorul guvernului“.

„Agenția Stefani“ află din Constantinopol, că marchisul de Malaspina, ambasadorul Italiei de acolo, a conferit îndelung în ultimele ḑile cu marele vizir, stăruind pentru prompta aplicațiune a reformelor în Macedonia ca și asupra urgenței ce se impune de a lua măsurĭ pentru ca opera de pacificare în acea provincie sĕ nu fie împiedecată prin agitațiunea albanesilor musulmanĭ și prin excesele redifilor (trupe turcescĭ).

Regina României și „Sindicatul ḑiariștilor“.

M. S. Regina României a bine-voit a primi Marțĭ, după amiaḑĭ, în audiență, pe d-nii Al. *Ciurcu* și N. P. *Ianovici*, carĭ au avut onórea a presinta Maiestății Sale legea și statutele „Sindicatul ḑiariștilor“, dimpreună cu următórea adresă:

Maiestate,

„Sindicatul ḑiariștilor din Bucurescĭ, al căruĭ scop de căpetenie este înălțarea nivelului moral al presei nóstre, vine prin sub-semnații sĕi delegațĭ sĕ solicite cu unanimă și căldurósă rugare, Inaltul patronaj al Maiestățeĭ Vóstre pentru acéstă tînĕră instituțiune.

„Décă Maiestatea Vóstră va binevoi sĕ-i acorde Inalta Sa protecțiune, Sindicatul ḑiariștilor românĭ se va puté mândri în lumea întrégă de a fi singura asociațiune de acest fel, care sĕ se bucure de ocrotirea celei mai grațióse Regine, în același timp Regină în lumea artelor și a gândirei.

„Inaltul vostru patronaj va fi pentru membrii Sindicatului un îndemn stăruitor și o ḑilnică îndatorire, ca ei sĕ-șĭ înalțe cugetul și graiul ast-fel ca în totdéuna sĕ fie vrednic de-o onóre atât de neasemănată.

„Increḑĕtorĭ în bunătatea Maiestății Vóstre, vĕ esprimăm, în numele membrilor Sindicatului, nemărginita nóstră recunoscință“.

*

Regina a bine-voit a da ascultare rugărei acesteia și a acorda înaltul sĕu patronagiu Sindicatului ḑiariștilor.

Albanesii s'au resculat.

Scim că Albanesii sunt cei mai marĭ dușmanĭ al reformelor.

Nu de mult ei au hotărît, sĕ demonstreze în contra reformelor în mod ofensiv. Ḑilele trecute ei au împresurat localitatea Vuciça și au prins pe *gendarmii creștini*, însĕ au promis caimacamului, că nu-i vor omorî. *Pe gendarmĭ i-au legat și i-au dus în Pristina.*

Albanesii s'au îndreptat apoi în contra orașului Mitrovița. La atacul contra orașului au participat 13,000, ér trupele turcescĭ erau în numĕr de 1300 cu patru tunurĭ. După o luptă mai lungă, la care a participat și Artileria turcéscă, *Albanesii au fost respinșĭ cu marĭ pierderi.*

Pórta a trimis din Salonic și din alte orașe tóte trupele disponibile. Va mai trimite 16 batalióne, dintre carĭ 8 sunt pe drum.

O telegramă din Belgrad spune, că décă guvernul turcesc nu va interveni cu cea mai mare energie și décă puterile nu vor lua grabnice măsurĭ, atuncĭ *în Serbia veche va fi un mare măcel și în primul rĕnd vor fi ucișĭ toțĭ consulii europenĭ.* Situațiunea este estrem de gravă mai ales fiindcă trupele turcescĭ sunt formate esclusiv din Albanesĭ, carĭ nu combat bucuros contra acelora, carĭ le sunt rude și amicĭ.

In Vușița au întrat o mie de Albanesĭ și au insultat populația creștină, au jefuit casele locuitorilor și prăvăliile.

Din *Mitrovița* sosesce scirea, că *consulul rusesc Scerbina a fost rănit de soldații albanesĭ.*

După scirĭ sosite din Constantinopol Pórta este gata a reprima cu tótă energia insurecția Albanesilor, pentru a localisa rĕscóla și a arăta Albanesilor, că Turcia ține sĕ întroducă reformele cu orĭ-ce preț.

SCIRILE ḐILEI.

— 21 Martie v.

„Ofițerii armatei „comune“ benchetuesc“. Sub titlul acesta i-se scrie din Brașov ḑiarului „M-g.“: Sâmbăta trecută ofițerii armatei comune și ai honveḑimei au dat la popotă un banchet în onórea colonelului *Rieger* numit comandant de brigadă. După-ce a plecat colonelul, musica militară a cântat imnul austriac și încă un cântec austriac, în care se află și următorul vers „*O du mein Oesterreich!*“— Auḑind acest cântec ofițerii c. și r. au sărit de la locurile lor, ca eșițĭ din fire și au strigat „hoch“, cântând și ei cântecul. Un maior, care s'a scăldat așa ḑicĕnd în acest cântec, lărmuia, avea accese de furie (tombolt), ér în sfîrșit a început sĕ cânte cântecul: „*Es gibt nur eine Kaiserstadt, es gibt nur ein Wien*“. Ofițerii de honveḑi — spre onórea lor fie ḑis — s'au retras scandalisațĭ și după-ce a plecat colonelul, au părăsit sala fără sĕ ḑică un cuvĕnt, ér în timpul cântecului au șeḑut pe scaune în mod demonstrativ...“ — Fără comentar!

O nouă lege pentru banca austro-ungară. Guvernele Austriei și Ungariei au depus pe biourourile parlamentelor respective, proiectele de legĭ prin carĭ banca Austro-Ungariei este obligată a rambursa la cerere, în argint metalic, biletele emise de acea bancă, sub sancțiunea pierderei privilegiuluĭ. Acéstă mĕsură, care forméză ultima disposițiune din reforma monetară a monarchiei austro-ungare, este favorisată prin situațiunea fórte prosperă a Băncei, prin cursul favorabil al devíselor și prin condițiunile satisfăcĕtóre ale scomptului. Proiectele lasă la apreciarea guvernului de a hotărî, prin ordonanță ministerială, data aplicărei legei, pentru-ca guvernul sĕ pótă avea libertatea de acțiune, în cas când aceste condițiunĭ favorabile ar fi de-odată schimbate.

Papa — naș. O fóie din Paris scrie, că papa a luat hotărîrea sĕ fie naș tuturor copiilor, carĭ s'au născut în Roma în ḑiua de 3 Martie, când papa avù jubileul. Papa a dat ordin visternicului sĕ facă darurĭ fie-căruĭ copil. Acesta a și preliminat sumele necesare pentru 25 copii. Cât de mare-i fù însĕ mirarea, când se anunțară 93 copii născuțĭ în acea ḑi. Mulțĭ l'au sfătuit pe visternic, sĕ ancheteze, décă numĕrul corĕspunde realității, acesta însĕ a refusat sĕ ancheteze și a lichidat sumele necesare pentru toțĭ cei 93 copii.

Catastrofa unui balon. Domnii Kubik, Ordódy, Tolnai, directorul institutului meteorologic din Pesta, și locotenentul Krahl au vrut sĕ facă erĭ o ascensiune cu balonul din curtea fabricei de gaz din Budapesta. Balonul era deja umplut de gaz și lucrătorii, carĭ îl țineau de funi, aveau a trage din greu, ca sĕ nu-l scape, fiind-că era vĕnt puternic. Cei patru domnĭ se așeḑaseră deja în coș, ér Tolnay conversând cu cei-lalțĭ, făcù un semn pe care ómenii de la funii l'au interpretat așa, că trebue sĕ dea drumul balonului. Balonul fù luat de vînt și trântit de acoperișele caselor. Locotenentul sparse atuncĭ balonul, care căḑù cu celeritate mare pe acoperișul unei fabricĭ. Toțĭ patru suferiră lesiunĭ grave. Ordody a murit deja.

N'a fost demonstrație în Fiume. După foile ungurescĭ am adus și noi scirea, că în Fiume a fost o demonstrație anti-maghiară. Scirea acésta se desminte acum din Fiume. Totul se reduce la faptul, că ḑiarul „*Il. Popolo*“ a scris în contra tablelor cu inscripții maghiare.

§ 14. In constituția Austriei, § ul 14 a fost până acum punctul archimedic, punctul cu ajutorul căruia guvernele austriace puteau sĕ conducă afacerile statului într'un timp când „Reichsrath“-ul nu era apt de lucrare, când guvernul n'avea budget votat de parlament etc. Se pare, că domnia acestui § e pe sfîrșite. Din Viena vine scirea, că comisiunea pentru dreptul constituțional, a primit în ședința sa de alaltă-erĭ propunerea de a-se ștérge §-ul 14 din constituție. Propunerea acésta va veni în scurt timp și înaintea parlamentului, unde se crede, că cu mare bucurie va fi primită, și ast-fel se va înmormĕnta definitiv faimosul paragraf.

Deschiderea esposiției lucrărilor făcute de calfe și ucenicĭ se va face în mod solemn Dumineca în 5 Aprilie la órele 9 a. m. în casa cea nouă de la „*Gewerbeverein*“.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au întrat de la „*Chiorana*“ institut de credit și economii în Șomcutamare *20 cor.*, de la d-l *Alexe Verzea*, paroch în Satulung, cotisațiune anuală *10 cor.* Priméscă marinimoșii donatorĭ cele mai vii mulțămite. — *Direcț. șcól. medii gr. or. române.*

Necrolog. Mihail *Blându*, notar cerc. în pensiune a repausat în ḑiua de 31 Martie a. c. în Herina (B.-Năsĕud) în etate de 59 anĭ. Rĕmășițele pămĕntescĭ se depun spre vecĭnică odihnă în cemeteriul gr. cat. din Herina astăḑĭ, Vinerĭ, în 3 Aprilie st. n. Îl jălesce vĕduva Ioana n. Mușdei și fiul sĕu Gavrilă.

Ciclon în Madagascar. Un ciclon îngrozitor s'a deslănțuit asupra Madagascarului. Vijelia a bântuit timp de 4 ḑile, fără a causa accidente grave, dér pe litoral, stricăciunile sunt enorme. Ciclonul a făcut ravagiĭ mai cu sémă pe cósta orientală, Matatsara și Vatomandai. La Mahanaro, casele și magasinele au fost dărîmate până în temelii.

Incercărĭ de mobilisare în Rusia. Ḑiarul „Nowoje Wremja“ spune, că în tóte orașele ruse de pe malul Mărei-Negre s'au făcut încercărĭ de mobilisare a armatei, carĭ au reușit fórte bine.

Un tren oprit de lăcuste. Ḑiarul frances „*Journal de Djibouti*“, al căruĭ director s'a întors dintr'o călĕtorie, raportéză despre un lucru curios. Trenul, cu care a călĕtorit directorul de ḑiar s'a oprit subit pe linie în apropiere de Chebele. Mașina nu mai puté înainta și rótele se învîrtiau pe loc. Tot câmpul era acoperit cu un covor gros și galbĕn compus din lăcuste și rótele locomotivei striviseră atâtea lăcuste, încât erau acoperite de-o massă grósă cleiósă, care le făcea cu neputință sĕ prindă șinele. In sfîrșit s'a presărat năsip și pietri, așa că trenul cu mare întârḑiere totu-șĭ a putut sosi la Djibouti. (Djibouti este port frances în Africa orientală în golful Aden.—Red.)

Teatru german. Mâne, Sâmbătă, se va representa, ca premieră, drama în 5 acte „*Stefanus von Filstich*“ de Wilhelm Morres.

Fie-care scie, că semințele impregnate de napĭ ale lui *Mauthner* pentru nutreț, dau cele mai bune róde, de asemenea ca seminț̦e pentru grădinĭ dau cele mai frumóse zarzavaturĭ și din semințele de florĭ ale lui Mauthner ies cele mai frumóse florĭ. Cu un cuvĕnt, semințele lui Mauthner sunt cele mai bune, depositele cele mai marĭ și prețurile de tot eftine.

Prima reuniune pentru înzestrarea fetelor și copiilor fondată în anul 1862 în Budapesta. In luna lui Martie 1903 s'au înscris din nou 1119 partide și s'au plătit premii de zestre 59014 cor. 81 banĭ. Dela 1 Ianuarie până 31 Martie numĕrul partidelor înscrise din nou este 3295, și suma plătită ca premii pentru înzestrare 167,005 cor. 35 banĭ.

Concertul Malcher-Hilf.

Technica desĕvîrșită, claritatea sunetelor, chiar la locurile mai dificile, în terze și octave, siguranța în săriturĭ și alte dificultățĭ, pe carĭ Arno Hilf, acest distins elev al școlei lui David, le biruesce cu ușurință, i-au făcut pe criticii musicalĭ din Germania sĕ-l numéscă „*Zauberkünstler, Hexenmeister auf der Geige*“ (Fermecătorul cu vióra). Renumele acesta l'a justificat pe deplin și aséră la al doilea concert dat în sala cea mare a Redutei. Concertul de aséră însĕ avù însemnătatea sa deosebită artistică prin faptul, că măestrul de la conservatorul din Lipsca a acordat unuia din cei mai distinșĭ elevĭ ai sĕi, d-lui Rudolf *Malcher*, un Brașovean, favorul de a-l întroduce în publicitatea musicală. Un moment acesta, care onoréză în mod deosebit pe d-l *Malcher*, dér face în același timp onóre și măestrului.

D-l Malcher a dat o probă frumósă de școla escelentă, ce o are, prin energia ritmică și technica sa surprindĕtóre. Intâiù în concertul pentru două vióre-solo de *Beriot*, care piesă a cântat'o alăturea cu măestrul sĕu. In „*Hexentanz*“ de *Paganini* apoi, cântat de d-l Malcher singur, și care a format aséră piesa de resistență a tînĕrului artist, avurăm ocasiune a admira o virtuositate așa ḑicĕnd suverană la d-l Malcher. D-l Malcher are temperament, ér în eleganță imitéză cu succes pe măestrul sĕu. Publicul îl asculta cu respirația oprită, ér aplausele nu mai conteniau.

Pe lângă cei doi artiștĭ relevăm pe d-șóra Selma *Hackmüller*, care a delectat publicul cu aria Mariei din opera „Hans Heiling“ și cu două cântece, unul de Lassel și al doilea de Hildach. Voce clară și mlădiósă.

D-lui Hilf și d-șórei Hackmüller li s'au oferit florĭ.

Acompaniarea a fost depusă în abilele mânĭ ale d-lui *Lassel.*

Sala era plină, de nu mai rĕmase un singur loc gol.

ULTIME SCIRI.

Ueskueb, 3 Aprilie. In lupta de la Mitrovița au căḑut 50 de Albanesĭ, 80 rănițĭ. Mulțĭ s'au predat. Focul tunurilor turcescĭ a durat mai multe óre. Tóte prăvăliile sĕrbescĭ sunt închise. Din Ueskueb au plecat trei batalióne la Mitrovița.

Diverse.

Victimele accidentelor. După o statistică oficială publicată în Statele-Unite, numĕrul victimelor în urma accidentelor pe căile ferate a fost în intervalul de la 1 Iunie 1901 — 1 Iunie 1902, de 42,619, din carĭ 2.819 ucișĭ și 39.800 rănițĭ. Un ḑiar american, înregistrând aceste cifre, observă nu fără óre-care ironie, că este mai primejdios de a călĕtori cu drumul de fier, decât a lua parte la un lung rĕsboiù. In adevĕr, în timp de trei anĭ, adecă în 1898, 1899 și 1900 au fost ucise pe căile ferate americane un numĕr de 21.847 persóne, pe când în rĕsboiul sud-african, care a durat, după cum se scie, aprópe trei anĭ, mortalitatea totală a trupelor britanice n'a fost — cel puțin în mod oficial declarat — decât de 22.600 morțĭ.

Sosițĭ în Brașov.

Pe ḑiua de 2 Aprilie n.

Europa: Săceleanu proprietar, Călărașĭ: Geblowsky, Pesta; Kohn Altmann, Viena; Wath Londra; Krovath, Galațĭ; Hocheder, Rocknagel, München; Wachmann, Sibiiu; Soós, Iászberény.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,
se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Cărţĭ de rugăciunĭ şi predicĭ.

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Legată costă 44 banĭ) + 5 b. porto).

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Fecióre Maria pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Preţul legat 40 banĭ (+ 5 b. porto).

Cuvêntărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Preţul 3 cor., plus 20 b. porto.

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul III cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; şi pentru tóte sĕrbătorile de peste an. Pe lăngă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor (plus 10 b. porto)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, de *Em Eleftérescu*, cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕrósele sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul cor. 3 (+ 20 b. porto.)

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe*. Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii pănă la Dumineca Vameşului. Preţul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Mama sfântului Augustin de Emil Bougaud, traducere de Salba. Editura d-lui prof. Dr. E. *Dăianu*. Tipografia archidiecesană din Blaşiŭ. Cartea are 31 cóle de tipar (500 paginĭ) şi este fructul osteneleleor unor labor oşĭ studenţĭ în teologie dela universitatea din Budapesta Cuvêntul „Salba ne reamintesce societatea literară cu acelaşĭ nume a teologilor din seminarul desfiinţat „S-ta Barbara“ din Viena, cărei societăţĭ îi mulţumim publicarea Fabiolei şi a unei părţĭ din catechismul cel mare a lui Deharbe. Traducĕtorii ne ofer o lectură edificătóre în stil îngrijit, tiparul cu at, hârtia bună. Preţul unui esemplar legat elegant în pânză este 4 coróne (+ 30 b porto) Un esemplar broşat 3 coróne (+ 30 b. porto).

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob *Nicolescu*, editura lui Dr. E. *Dăianu*. Timişóra 1895. O cărticică de mângăere sufletéscă, care costă legată 3 coróne (plus 10 banĭ porto).

„Cuvêntărĭ bisericescĭ de Massillon“ traduse din originalul frances de *Ioan Genţ* protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predicĭ de ale vestitului orator eclesiastic frances. Predicile sunt împărţite de traducĕtor după *anul bisericesc resăritén*, şi fie care este pusă la acea Dumineca séu sĕrbătóre, cu a căreĭ evangheie se potrivesce predica. Un volum elegant de peste 400 paginĭ în 8⁰ cu portretul lui Massilon. — Traducerea se distinge printr'un limbagiŭ ales. — *Preţul 5 coróne* (6 Leĭ 50) plus 30 banĭ porto.

Cuvêntărĭ bisericescĭ pre serbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preţ. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Aprilie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	121 55
Renta de coróne ung. 4%	99 55
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	92 55
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	99.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonurĭ rurale ungare 3½%	94 10
Bonurĭ rurale croate-slavone	99.25
Impr. ung. cu premii	201.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	157.25
Renta de hârtie austr.	100.75
Renta de argint austr.	100.75
Renta de aur austr.	121 90
Rente austr. 4% de coróne	101.25
Losurĭ din 1860.	154.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	729.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	686.25
Napoleondorĭ	19.06½
Mărcĭ imperiale germane	117.—
London vista	239.90
Paris vista	95.35
Note italiene	95.45

Scrieri scolare.

Recompensele şi pedepsele în şcóla poporală, studiu pedagogic de *d. Daru*, cu un adaus, 64 pag. format mare. preţul 60 banĭ, sĕ póte procura dela Tipografia A. Mureşianu, precum şi dela autor şi în di librariĭ.

Cântul în şcóla poporală de *Iuliu Pop*, învĕţător în Năsĕud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, profesor la seminariul din Blaşiu. Preţul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbei române pentru şcólele inferióre, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Papiu* Partea I. Etimologia. *Ediţiunea II.* Preţul 50 banĭ.

„Invĕţătură creştinéscă“ séu ***Catechismul mare*** pentru tinerimea greco-cat. *Ediţiunea III.* (1898). Cu binecuvêntarea episcopului de odinióră al Gherlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunĕtăţirĭ şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag., format 8⁰, e legată solid şi costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

Indreptar teoretic şi practic pentru **invĕţămêntul intuitiv** în folosul elevilor preparandialĭ, a invĕţatorilor şi a altor ómenĭ pe şcólă de V. Gr. *Borgovan* prof. de pedagogie. Ediţiunea III. Preţul 2 cor. 40 banĭ (+ 10 b. p.)

Oral general pentru şcóla română cu 6 clase şi cu un singur învĕţător de Georgiu Magyar. Preţul 80 b. (+ 10 b. p.

Scriptologia, séu modul de a învĕţa cetitul scriind. Indreptariu pentru învĕţătorĭ la tractarea Abecedarului de Basiliu *Petri* prof. preparandial peus. Preţul cor. 2 (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru şcólele popor. rom. întocmit pe basa noului plan ministerial de învĕţ. de Ioan *Dariu* cu concursul mai multor bărbaţĭ de şcólă Partea I. pentru anul I-iu şi al II-lea de scólă Preţul 32 banĭ (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru şcólele poporale de F. E. Lutrz. Tradusă de un învĕţător după a 9 ediţie germână. Anul I şi II. de şcólă. Numerii 110, – 10—20 şi 20—100. Preţul 40 b. plus 5 b. porto.

Cursul pieţei Braşov.

Din 3 Aprilie n. 1903.

Bancnot rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.98
Argint român.	„	18.70	„	18.80
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.08
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Mărcĭ germane	„	117.—	„	111.08
Scris fonc.Albina 5%		101.—	„	102·—

Nr. 89—1903.

Convocare.

Membriĭ societăţiĭ de economiĭ şi credit „CRIŞANA“, sunt învitaţĭ la

Adunarea generală extra-ordinară

ce se va ţine **la 10**, eventual **17 Maiŭ** n. a. c. la **2 óre** p. m. în localul societăţeĭ în Brad.

Obiectul: Decidere asupra cumpĕrărei de realităţĭ.

In lipsa membrilor receruţĭ de peste jumĕtate din părţile fundamentalĭ, adunarea în sensul §-lui 51 din statute, se va ţiné la 17 Maiŭ n. a. c. la óra şi locul indicat.

Brad, la 21 Martie 1903.

Vasile Damian, director. *Dr. Ioan Radu*, secretar.

(915),1—1.